

Μέτρα προφύλαξης κατά της εξάπλωσης του COVID-19 για τους υπεύθυνους ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων

Οι Υγειονομικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, στο πλαίσιο σειράς οδηγιών προς επαγγελματίες υγείας για την παρεμπόδιση της εξάπλωσης του κορωνοϊού COVID-19, προτρέπουν τους υπεύθυνους ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων να εφαρμόζουν τα πιο κάτω μέτρα προστασίας.

Νοείται πως στον όρο τουριστικά καταλύματα, εμπίπτουν και τα καταλύματα ανάπαυσης εργαζομένων. Σημειώνεται πως για σκοπούς αυτών των οδηγιών, ως εργαζόμενοι σε ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα θεωρούνται όλο το προσωπικό που έρχεται σε επαφή με το κοινό ή με χώρους που επισκέπτεται το κοινό, καθώς και οι προμηθευτές. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να θεωρηθούν ως τα ελάχιστα που θα πρέπει να τυγχάνουν εφαρμογής. Οι υπεύθυνοι των καταλυμάτων συμβουλεύονται όπως επιπλέον των εν λόγω μέτρων να διαμορφώσουν και επιπρόσθετα σύμφωνα με τη διαμόρφωση και τις συνθήκες που επικρατούν στους χώρους τους. Στα εν λόγω σχέδια να περιληφθεί και η διαχείριση τυχόν ύποπτου περιστατικού κρούσματος μόλυνσης με COVID-19, είτε αυτό αφορά εργαζόμενο είτε αυτό αφορά πελάτη. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιείται το έγγραφο του Υπουργείου Υγείας με τίτλο «Οδηγίες για αντιμετώπιση για τα θέματα κορωνοϊού (SARS-CoV-2) σε χώρους εργασίας» το οποίο διατίθεται στην ιστοσελίδα: <https://www.pio.gov.cy/coronavirus/pdf/erg7.pdf>

Στο πλαίσιο της ήδη υπάρχουσας υποχρέωσης των ξενοδόχων για Γραπτή Εκτίμηση του Κινδύνου και ύπαρξης συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας, πρέπει να περιληφθεί και το θέμα του κορωνοϊού Covid-19.

Σημαντικό είναι επίσης να καθοριστούν από τη διεύθυνση του ξενοδοχείου/ τουριστικού καταλύματος ρόλοι και αρμοδιότητες στο προσωπικό ώστε να διακινούνται οι πληροφορίες αποτελεσματικά (π.χ. εάν κάποιος από το προσωπικό αρρωστήσει η διεύθυνση πρέπει να ενημερωθεί άμεσα) και επίσης να γνωρίζει το προσωπικό τις ενέργειες που πρέπει να προβεί σε περίπτωση οποιουδήποτε περιστατικού.

Τύποι τουριστικών καταλυμάτων που δεν θα πρέπει να λειτουργούν:

- Δεν θα πρέπει να λειτουργούν τουριστικά καταλύματα όπου πελάτες διαφόρων οικογενειών μοιράζονται δωμάτια ή δεν έχουν αποκλειστική πρόσβαση σε αποχωρητήρια / ντους.

Πρόνοιες για ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα

1. Υγιεινή Προσωπικού.

- Θα πρέπει από τη διεύθυνση του ξενοδοχείου / τουριστικού καταλύματος να διατίθενται γραπτές οδηγίες και εκπαίδευση σχετικά με τον τρόπο της εξάπλωσης του COVID-19 στο προσωπικό έτσι ώστε να γνωρίζει τα συμπτώματα του COVID-19 και να είναι σε θέση να τα αναγνωρίζει έγκαιρα. Σκοπός είναι να μπορεί να ζητήσει κατάλληλη ιατρική βοήθεια και εργαστηριακό έλεγχο και να ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο μόλυνσης τόσο του κοινού όσο και των άλλων εργαζομένων.
- Όλο το προσωπικό που εργάζεται στο ξενοδοχείο / τουριστικό κατάλυμα πρέπει να έχει κατάρτιση σχετικά με τις προφυλάξεις: διατήρηση απόστασης 2 μέτρων από άλλα άτομα, χρήση κατάλληλης μάσκας, γαντιών και πλύσιμο χεριών και αναπνευστική υγιεινή (σε βήχα ή φτέρνισμα, κάλυψη της μύτης και του στόματος με χαρτομάντιλο το οποίο απορρίπτεται άμεσα στα απορρίμματα. Αν αυτό δεν είναι διαθέσιμο, καλύπτεται το στόμα και η μύτη με το εσωτερικό του αγκώνα), αποφυγή επαφής χεριών με τα μάτια, τη μύτη και το στόμα για τη μείωση του κινδύνου μόλυνσης από τον ιό, συχνή υγιεινή των χεριών ιδιαίτερα μετά από επαφή με αναπνευστικές εκκρίσεις, πριν από το φαγητό και μετά τη χρήση της τουαλέτας (η υγιεινή των χεριών περιλαμβάνει είτε καθαρισμό των χεριών με σαπούνι και νερό είτε το τρίψιμο των χεριών με αλκοολούχο διάλυμα, το τρίψιμο με αλκοολούχο διάλυμα είναι προτιμότερο όταν τα χέρια δεν είναι εμφανώς λερωμένα, πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και νερό ιδίως όταν είναι εμφανώς λερωμένα).
- Προσωπικό που παρουσιάζει συμπτώματα του COVID-19 θα πρέπει να απέχει από την εργασία και να απευθυνθεί άμεσα τηλεφωνικά στον προσωπικό του ιατρό. Σε περίπτωση εμφάνισης συμπτωμάτων κατά τη διάρκεια της εργασίας, το εργαζόμενο άτομο θα πρέπει να εγκαταλείπει αμέσως την εργασία και να επιστρέψει σε αυτή μόνο όταν παύσουν τα

συμπτώματα και αφού υποχρεωτικά εν τω μεταξύ συμβουλευθεί τον προσωπικό του γιατρό.

- Η διεύθυνση του ξενοδοχείου/ τουριστικού καταλύματος θα προβαίνει σε διευθετήσεις για την συνεχή παρακολούθηση του προσωπικού αναφορικά με πιθανή εμφάνιση συμπτωμάτων γρίπης. Μέσα στα πλαίσια αυτά θα μεριμνά για τον καθημερινό έλεγχο της θερμοκρασίας σώματος όλου του προσωπικού.
- Οι υπάλληλοι που εξυπηρετούν το κοινό να περιορίσουν στο βαθμό που είναι δυνατό την συνομιλία με πελάτες και να περιορισθούν στα απολύτως απαραίτητα.
- Υποχρεωτική χρήση κατάλληλης μάσκας προσώπου και τήρηση ορθής υγιεινής των χεριών από το προσωπικό οροφοκομίας και παραλαβής πρώτων υλών.
- Να γίνεται προσπάθεια το προσωπικό να εργάζεται σε ομάδες με μόνιμη σύσταση έτσι ώστε να ελαττώνεται η πιθανότητα διασποράς του ιού σε περίπτωση κρούσματος.
- Ρύθμιση διαλειμμάτων και ωραρίου λήψης γευμάτων προσωπικού έτσι ώστε να μην υπάρχει συνάθροιση προσωπικού.
- Άτομα που δυνατό να είναι πιο ευάλωτα και ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, να μην εκτελούν καθήκοντα που τα αφήνουν ιδιαίτερα εκτεθειμένα (π.χ. στην υποδοχή) και γενικά να μην έρχονται σε επαφή με τους πελάτες.

2. Οργάνωση εσωτερικών χώρων ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων

- Στην υποδοχή (reception) να υπάρχει διαφανές διαχωριστικό μεταξύ του προσωπικού και των πελατών μέχρι ύψους κατάλληλου για προστασία των ατόμων έκαστης πλευράς από την άμεση επαφή με την αναπνοή των ατόμων στην άλλη πλευρά. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό, τότε το προσωπικό θα πρέπει υποχρεωτικά να φορά πάντα μάσκα προσώπου.
- Στην υποδοχή (reception) να υπάρχει σήμανση στα δάπεδα για διασφάλιση της τήρησης των αποστάσεων.
- Υποχρεωτική διασπορά πελατών κατά τη διάρκεια του 'check-in' και διευθέτηση της εν λόγω υπηρεσίας σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα.

- Τοποθέτηση αφισών/οδηγιών ατομικής υγιεινής και σήμανσης για τήρηση αποστάσεων στους κοινοχρήστους χώρους (π.χ. στους χώρους άφιξης των πελατών, τραπεζαρίες, κλπ.).
- Ενημέρωση πελατών για τα μέτρα που λαμβάνονται στο ξενοδοχείο για αποτροπή εξάπλωσης της ασθένειας – σήμανση / φυλλάδια σε διάφορες γλώσσες.
- Κατά την άφιξη πελατών γίνονται έλεγχοι με βάση τα ενδεικνυόμενα πρωτόκολλα ελέγχου, όπως καθορίζονται από τα Διατάγματα του Υπουργού Υγείας. Γίνεται παρατήρηση εξωτερικών συμπτωμάτων και ζητείται ευγενικά η τήρηση των κοινωνικών κανόνων αποστάσεων κλπ. Με βάση τα ισχύοντα Διατάγματα, αν απαιτείται γίνεται ηλεκτρονική θερμομέτρηση για ενδεχόμενο πυρετό, και ζητείται οτιδήποτε άλλο καθορίζεται από εν ισχύ Διατάγματα. Η προσέγγιση στο πάγκο υποδοχής γίνεται ανά άτομο (για κάθε άτομο εξυπηρέτησης) αφού τα δύο άτομα τηρούν την ενδεδειγμένη απόσταση ασφαλείας.
- Η παραλαβή, μεταφορά και παράδοση των αποσκευών των πελατών εκ μέρους του προσωπικού γίνεται με τα ενδεικνυόμενα μέτρα προστασίας, όπως γάντια, ή απολύμανσης με ειδικό σπρέι. Το προσωπικό τηρεί την απόσταση των δύο μέτρων από τον πελάτη.
- Απαγόρευση διάθεσης δωματίων σε νέα άφιξη, πριν περάσουν 2 ώρες από την προηγούμενη αναχώρηση, εφόσον γίνει πρώτα ενδελεχής καθαρισμός, απολύμανση και εξαερισμός. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στις επιφάνειες που αγγίζονται συχνά με τα χέρια όπως τα κομοδίνα, τα κεφαλάρια των κρεβατιών και την υπόλοιπη επίπλωση των δωματίων, τις τουαλέτες, τους νιπτήρες, τα πόμολα κ.τ.λ.
- Απολύμανση όλων των κλειδιών/καρτών εισόδου στα δωμάτια, μετά την αναχώρηση του πελάτη.
- Η χρήση ασανσέρ να γίνεται μόνο με χρήση μάσκας προσώπου, και το κάθε ξενοδοχείο/ τουριστικό κατάλυμα να βάζει ένα όριο στη χωρητικότητα, το οποίο δεν θα ξεπερνά το 50% της μέγιστης δυναμικότητας. Σε κάθε όροφο, σε εμφανή θέση δίπλα από την θύρα του ασανσέρ θα αναρτάται πινακίδα με αναφορά στον μέγιστο αριθμό ατόμων που επιτρέπεται να μπαίνουν στο ασανσέρ, και στην σύσταση χρήση μάσκας προσώπου.

- Θα υπάρχει αδιάληπτη διαθεσιμότητα αντισηπτικού στην είσοδο, στον χώρο υποδοχής, κοινόχρηστες τουαλέτες και άλλα περίοπτα σημεία.
- Θα υπάρχουν κάδοι απόρριψης με καλύμματα σε περίοπτα σημεία του ξενοδοχείου, κατά προτίμηση με ποδομοχλό.
- Η άθληση και λειτουργία αθλητικών εγκαταστάσεων εντός των καταλυμάτων, θα ρυθμίζεται από τις εκάστοτε ειδικές οδηγίες και διατάγματα που αφορούν τα εν λόγω θέματα.
- Επιτρέπεται η χρήση κλιματιστικών νοουμένου ότι διασφαλίζεται η συνεχής εισαγωγή φρέσκου αέρα είτε με τη χρήση μηχανικών συστημάτων είτε με φυσικό τακτικό αερισμό του χώρου (μέγιστος αριθμός θυρών και παραθύρων σε κοινόχρηστους χώρους σε κάθε όροφο να παραμένει ανοικτός καθόλη τη διάρκεια του 24ώρου ή τουλάχιστον τις περισσότερες ώρες του 24ώρου και οπωσδήποτε κατά τις ώρες αιχμής).
- Ειδικά όσον αφορά τον εξαερισμό στις κοινόχρηστες τουαλέτες εσωτερικών χώρων εκεί όπου υπάρχει εγκατεστημένο σύστημα τεχνικού εξαερισμού: εάν είναι εφικτό, διασφάλιση του τεχνικού εξαερισμού στις τουαλέτες σε συνεχή βάση όλο το 24ωρο και να αποτρέπεται το άνοιγμα των παραθύρων της τουαλέτας για να επιτευχθεί η ορθή κατεύθυνση του αερισμού-εξαερισμού. Σε κοινόχρηστες τουαλέτες όπου δεν υπάρχει εγκατεστημένο σύστημα τεχνικού εξαερισμού, να ανοίγουν τα παράθυρα. Για τις κοινόχρηστες τουαλέτες θα πρέπει να απαγορεύεται η χρήση μηχανημάτων για στέγνωμα των χεριών (air jets).
- Κάθε κλίνη/ υπνοδωμάτιο σε ξενοδοχεία/ τουριστικά καταλύματα πρέπει να έχει επαρκή φυσικό αερισμό. Εάν δεν είναι εφικτός ο φυσικός αερισμός θα πρέπει ο τεχνητός αερισμός να παρέχει 100% φρέσκο αέρα χωρίς ανακύκλωση.
- Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται για τον συστηματικό, επαρκή και συνεχή φυσικό αερισμό των κοινόχρηστων χώρων.
- Μέχρι την περαιτέρω άρση των περιορισμών, δεν θα λειτουργούν οποιοδήποτε παιδότοποι (εσωτερικοί ή εξωτερικοί).
- Πλυντήρια κλινωσκεπασμάτων/τραπεζομάντηλων και πλυντήρια εξοπλισμού κουζίνας να είναι πάντοτε σε άριστη κατάσταση λειτουργίας.
- Για το θέμα του κλιματισμού ισχύουν οι όροι ως αυτοί αναφέρονται στις εκάστοτε οδηγίες οι οποίες εκδίδονται είτε από το Τμήμα

Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών είτε από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, είτε από το Υπουργείο Υγείας. Για το θέμα έχει ήδη εκδοθεί Τεχνική Οδηγία για Λειτουργία Συστημάτων Κλιματισμού / Εξαερισμού (HVAC) από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας η οποία μπορεί να ανακτηθεί από την ιστοσελίδα <https://www.pio.gov.cy/assets/pdf/COVID-19%20Texnikes%20Odigies%20Kentrika%20Systimata%20Exaerismou-Klimatismou2.pdf>. Να λαμβάνετε επίσης μέριμνα συχνότερης συντήρησης των κλιματιστικών, καθαρισμού των φίλτρων και ελέγχου της καλής λειτουργίας τους.

3. Οργάνωση εξωτερικών χώρων ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων

- Η ελάχιστη απόσταση μεταξύ των αξόνων των ομπρελών ορίζεται στα 4 μέτρα.
- Η ελάχιστη απόσταση ανάμεσα σε δύο ξαπλώστρες που βρίσκονται σε διαφορετικές ομπρέλες ορίζεται στα 2 μέτρα.
- Στην ξαπλώστρα τοποθετείται υποχρεωτικά πετσέτα με ευθύνη του λούόμενου.
- Η διεύθυνση μεριμνά για την υποχρεωτική απολύμανση των ξαπλώστρων – καρεκλών και τραπεζιών μετά την χρήση από κάθε πελάτη. Επίσης, υποχρεούται να απολυμαίνει τακτικά τις εγκαταστάσεις υγιεινής, αναρτώντας σχετικό πρόγραμμα το οποίο και θα επιδεικνύεται σε περίπτωση ελέγχου από εξουσιοδοτημένο λειτουργό.
- Αποφυγή οποιωνδήποτε προωθητικών ενεργειών που δυνατό να παρατείνουν την παραμονή του κοινού σε χρόνο περισσότερο από ότι χρειάζεται και επιπλέον να χρειάζεται η παρουσία επιπλέον ατόμων.
- Μείωση στο βαθμό που είναι εφικτό των συναλλαγών σε μετρητά και αντί αυτού προώθηση των ανέπαφων συναλλαγών.
- Μέχρι την περαιτέρω άρση των περιορισμών, αποφεύγεται στο μέτρο του εφικτού η χρήση αποδυτηρίων και ντους που λειτουργούν σε κοινόχρηστους κλειστούς χώρους. Όπου είναι εφικτό, η διεύθυνση του ξενοδοχείου/ τουριστικού καταλύματος μεριμνά για λειτουργία των διευκολύνσεων αυτών σε ανοικτούς χώρους. Σε περίπτωση που είναι αναπόφευκτη η χρήση αποδυτηρίων και ντους σε κοινόχρηστους

κλειστούς χώρους, η διεύθυνση του ξενοδοχείου/ τουριστικού καταλύματος μεριμνά για τον επαρκή καθαρισμό και απολύμανση κάθε ατομικού αποδυτηρίου και ντους μεταξύ της κάθε χρήσης από πελάτη/ οικογένεια πελατών.

- Σε κάθε περίπτωση, η διεύθυνση του ξενοδοχείου/τουριστικού καταλύματος, θα πρέπει να μεριμνά για την λήψη κατάλληλων μέτρων για την αποφυγή δημιουργίας ευνοϊκών καταστάσεων για τον πολλαπλασιασμό του βακτηρίου της νόσου της λεγιονέλλας.
- Η οργάνωση και λειτουργία διευκολύνσεων (ξαπλώστρες, ομπρέλες) σε χώρους λουόμενων, θα ρυθμίζεται από τις εκάστοτε ειδικές οδηγίες και διατάγματα που αφορούν το εν λόγω θέμα.

4. Διάθεση τροφίμων και ποτών

- Εφαρμογή των μέτρων ατομικής προφύλαξης που αφορούν το προσωπικό.
- Διάθεση τροφίμων με βάση τα σχετικά ισχύοντα διατάγματα του Υπουργού Υγείας. Για τα εστιατόρια των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων θα ισχύσει ότι και για τα κέντρα αναψυχής. Στο παρόν στάδιο, δεν επιτρέπεται η λειτουργία μπαρ εντός των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, όπως ούτε και σε υπαίθριους χώρους αυτών, για εξυπηρέτηση πελατών. Επιτρέπεται η χρήση μπαρ για προπαρασκευή τροφίμων/ ποτών από το προσωπικό.
- Η ελάχιστη απόσταση μεταξύ των τραπεζιών πελατών που διαμένουν σε ξεχωριστά δωμάτια ορίζεται στα 2 μέτρα. Νοείται ότι αν μια οικογένεια χρησιμοποιεί διαμένει σε πέραν του ενός δωματίου, η απόσταση αυτή δεν χρειάζεται.
- Μείωση στο βαθμό που είναι εφικτό των συναλλαγών σε μετρητά και αντί αυτού προώθηση των ανέπαφων συναλλαγών.
- Τα άτομα που μεταφέρουν τρόφιμα, ποτά ή αντικείμενα σε κλίνες/ υπνοδωμάτια στα πλαίσια υπηρεσίας δωματίου (room service) θα πρέπει να φορούν κατάλληλα γάντια και όπου είναι εφικτό να αφήνουν τον δίσκο με τα τρόφιμα/ποτά ή τα αντικείμενα έξω από την πόρτα του δωματίου, όχι όμως στο πάτωμα. Σε κάθε περίπτωση, να τηρούν την ελάχιστη απόσταση των δύο μέτρων από τον πελάτη.

4.1 Εξυπηρέτηση πελατών από μπουφέ

- Ο χώρος έκθεσης των φαγητών να τηρεί αυστηρά τις οδηγίες στα ισχύοντα Διατάγματα του Υπουργού Υγείας για αποφυγή συγχρωτισμού και να τηρείται η απαιτούμενη απόσταση, από πελάτη σε πελάτη, από πελάτη σε προσωπικό και από προσωπικό σε προσωπικό.
- Ο χώρος έκθεσης των φαγητών αποκόπτεται με εμφανή και ικανοποιητικό τρόπο και ρυθμίζεται η είσοδος - έξοδος ατόμων. **Σε ώρες αιχμής**, όπου ο αριθμός πελατών υπερβαίνει τον μέγιστο αριθμό διαθέσιμων θέσεων, η ρύθμιση εισόδου – εξόδου και γραμμής αναμονής ελέγχεται από καταρτισμένο άτομο.
- Κατά την είσοδο στον χώρο έκθεσης φαγητών διασφαλίζεται η σωστή χρήση του αντισηπτικού σταθμού από τους πελάτες, **πριν να έρθουν** σε επαφή με εξοπλισμό ή τρόφιμα. Προτιμάται όμως, και καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια, όπως το σερβίρισμα στο μπουφέ πραγματοποιείται μόνο από το προσωπικό εστίασης, το οποίο θα φέρει τα ενδεδειγμένα μέτρα ατομικής προστασίας (μάσκα, γάντια) και θα τηρεί αυστηρούς κανόνες υγιεινής. Σκοπός είναι μεταξύ άλλων όπως μην υπάρχει επαφή του πιάτου από το προσωπικό αφού το έχει ήδη πιάσει ο πελάτης.
- Όσον αφορά χώρους προσφοράς καφέ, τσαγιού και χυμών, όπου υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν επιπλέον χώροι καφέ, χυμών κλπ. και να προτιμώνται σταθμοί αυτόματης εξυπηρέτησης χωρίς την επαφή χεριών με τα μηχανήματα. Οι σταθμοί θα πρέπει να έχουν σταθμό απολύμανσης χεριών.
- Διευκολύνεται η γρήγορη εξυπηρέτηση των πελατών, παρέχοντας ανάλογα μέσα σερβιρίσματος για γρήγορη διέλευση. Στόχος είναι να μειώνεται ο χρόνος παραμονής του εκεί μεταξύ 1-2 λεπτών. Εννοείται ότι κάθε φορά που επιστρέφει στο μπουφέ θα γίνεται εξ αρχής η απολύμανση και γραμμή αναμονής, εκτός και αν βρεθούν καλύτερες λύσεις.
- Διευκολύνεται η γρήγορη εξυπηρέτηση των πελατών, και μειώνεται η επαφή με φαγητά ή εργαλεία όπως λαβίδες, παρέχοντας ανάλογα **ετοιμασμένες μερίδες** ή εύκολα αυτοεξυπηρετούμενα φαγητά ή ποτά.

Ενδεικτικό παράδειγμα είναι τα μεριδοποιημένα ψωμιά ή ατομικά ψωμάκια.

- Συστήνεται μεριδοποίηση προϊόντων, φαγητών, και να λαμβάνεται υπόψη η περιβαλλοντική πτυχή, στη χρήση υλικών μεριδοποίησης ή περιτυλίγματος.
- **Οι λαβίδες σερβιρίσματος** είναι σημείο κρίσιμης σημασίας. Υπάρχουν οι ακόλουθες επιλογές: Οι λαβίδες να χρησιμοποιούνται μόνο από το προσωπικό που σερβίρει τους πελάτες, ή, εκεί που δεν υπάρχει η δυνατότητα σερβιρίσματος από το προσωπικό να γίνεται έκθεση των φαγητών σε ατομικά σκεύη τα οποία θα παίρνει μαζί του ο πελάτης όπως είναι. Εάν για κάποιο είδος τροφίμου είναι αναπόφευκτη η κοινή χρήση λαβίδας από τους πελάτες, τότε οπωσδήποτε πρέπει να υπάρχει πλησίον σταθμός απολύμανσης χεριών για υποχρεωτική χρήση από τον πελάτη πριν τον χειρισμό της λαβίδας, αλλά και η διεύθυνση του ξενοδοχείου/τουριστικού καταλύματος να μεριμνά για συχνή αλλαγή της λαβίδας.
- Η εκτέλεση εργασιών στο μπουφέ από το προσωπικό περιλαμβάνει αυστηρά μέτρα ατομικής προστασίας, απολύμανση χεριών κάθε φορά, προστατευτική μάσκα εφόσον θα πρέπει να πλησιάσει πελάτη ή άλλα άτομα σε απόσταση μικρότερης της ενδεδειγμένης. Αυτό ισχύει π.χ. όταν αναπληρώνονται φαγητά στο μπουφέ, όταν παρασκευάζονται φαγητά στο μπουφέ, όταν συμπληρώνονται πιατικά, ασημικά, γυαλικά κλπ., όταν αλλάζονται οι λαβίδες σερβιρίσματος, όταν πρέπει να καθαριστεί ο χώρος και οτιδήποτε άλλη εργασία.
- Ενδεικνύται εναλλακτικά, όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν, η παροχή υπηρεσίας δωματίου για αποσυμφόρηση.
- Να διασφαλίζεται η υγεία και ασφάλεια του προσωπικού που ασχολείται με το σερβίρισμα των τροφίμων στο μπουφέ, μέσα από μια σειρά ενεργειών / δράσεων που να μην τους φέρνουν σε επαφή με άλλες ομάδες, ειδικά στα εστιατόρια ή χώρο πισίνας και παρόμοια. Υπάρχουν επιλογές να δίδεται συγκεκριμένη ώρα εξυπηρέτησης, ή να υπάρχει ειδικός χώρος ή να προσφέρεται υπηρεσία room service. Η υπηρεσία room service μπορεί να προσφέρεται δωρεάν ή με μειωμένη χρέωση, ως μέτρο ενθάρρυνσης της χρήσης της.

- Προτείνεται η χρήση κλιμακωτού ωραρίου για αποσυμφόρηση χώρων εξυπηρέτησης πελατών.
- Προτείνεται η τοποθέτηση διαχωριστικού προστατευτικού (από plexiglass) μεταξύ πελάτη και φαγητού όπου αυτό είναι εφικτό.

5. Καθαρισμός και απολύμανση.

- Το προσωπικό καθαριότητας πρέπει να εκπαιδευτεί στην κατάλληλη διαδικασία καθαρισμού και απολύμανσης αναφορικά με τον κορωνοϊό COVID-19. Χρησιμοποιούνται προς το σκοπό αυτό τα κατάλληλα έγγραφα που είναι αναρτημένα στην ενότητα «Οδηγίες για αντιμετώπιση των επιπτώσεων του κορωνοϊού σε εργασιακούς χώρους» στην ιστοσελίδα του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών – <https://www.pio.gov.cy/coronavirus/info.html>.
- Επιμελής και συχνός καθαρισμός και απολύμανση των αντικειμένων κοινής χρήσης.
- Συσκευές σαπουνιού και χαρτοπετσετών (soap and paper dispensers) στα αποδυτήρια και αποχωρητήρια να υπάρχει μέριμνα να είναι πάντα με διαθέσιμο σαπούνι και χαρτοπετσέτες, να ελέγχονται συχνά ως προς την ορθή λειτουργία τους και να καθαρίζονται συχνά.
- Τα κλινοσκεπάσματα και ο ρουχισμός θα πρέπει να συλλέγονται σε πλαστικές σακούλες και στη συνέχεια να πλένεται με απορρυπαντικό και νερό σε θερμοκρασία 60–90 °C και να στεγνώνουν πλήρως.
- Αφαίρεση από τον εξοπλισμό δωματίων ό,τι λινών δεν διασφαλίζεται η αυστηρή υγιεινή τους. π.χ. κλινοσκεπάσματα είτε αφαιρούνται, είτε αλλάζονται σε κάθε άφιξη /αναχώρηση. Επιπλέον εξοπλισμός λινών, όπως επιπρόσθετα μαξιλάρια ή κουβέρτες, είτε θα είναι ασφαλή πακεταρισμένα με ειδική ταινία μετά από αποστείρωση ή θα μεταφέρονται σε χώρο φύλαξης και θα δίνονται αν ζητηθούν.
- Εφοδιασμός των κοινόχρηστων αποχωρητηρίων με υγρό σαπούνι, χειροπετσέτες μιας χρήσης (οι οποίες θα απορρίπτονται σε κάδους με ποδοκίνητο μοχλό πλησίον των νιπτήρων), και αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα (περιεκτικότητας 70% σε αλκοόλη). Οι πλαστικές σακούλες των κάδων, όταν γεμίζουν, πρέπει να δένονται σφικτά και να απομακρύνονται αμέσως. Τα γάντια μετά τη χρήση τους πρέπει να

απορρίπτονται αμέσως στις πλαστικές σακούλες των κάδων απορριμμάτων και να μη γίνονται προσπάθειες καθαρισμού τους, π.χ. πλύσιμο των γαντιών μιας χρήσης και επαναχρησιμοποίησή τους.

- Πέρα από τις συνήθεις εργασίες καθαρισμού των αποχωρητηρίων, χρειάζεται συχνός καθαρισμός των λείων επιφανειών που χρησιμοποιούνται συχνά (π.χ. πόμολα, χερούλια, κουπαστή από σκάλες ή κιγκλίδωμα, διακόπτες, βρύσες, κουμπιά ασανσέρ, κλπ.) με κοινά καθαριστικά, δηλαδή υγρό σαπουνι και νερό, ή διάλυμα οικιακής χλωρίνης (υποχλωριώδες νάτριο σε συγκέντρωση 0,1%), ή υπεροξειδίο του υδρογόνου σε συγκέντρωση 0,5%, ή αλκοολούχο αντισηπτικό (αιθανόλη 70%). Σημειώνεται ότι οι εργασίες καθαρισμού πρέπει να γίνονται με χρήση γαντιών και κατάλληλη για το σκοπό στολή εργασίας.
- Όλα τα προγράμματα όπου οι επισκέπτες μπορούν να επιλέξουν να εξαιρεθούν από τις υπηρεσίες συγυρίσματος (house keeping) πρέπει να ακυρώνονται ώστε να μην υπάρχει δυνατότητα κάποιος με συμπτώματα να μείνει στο δωμάτιο χωρίς να γίνει αντιληπτός. Επίσης το προσωπικό συγυρίσματος να είναι σε θέση να ενημερώσει διακριτικά κάποιον αρμόδιο σε περίπτωση που εντοπίσει κάποιο ύποπτο κρούσμα.
- Το προσωπικό καθαριότητας που θα εισέρχεται σε κλίνες/ υπνοδωμάτια θα πρέπει να φορά γάντια μιας χρήσης και χειρουργική μάσκα και να εφαρμόζει υγιεινή των χεριών μετά την απόρριψή τους.

6. Αναλώσιμα

Πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε να υπάρχει αδιαλείπτως άμεσα προσβάσιμο στο ξενοδοχείο/ τουριστικό κατάλυμα επαρκές αναλώσιμο υλικό για την πρόληψη των λοιμώξεων:

- σαπουνι
- αλκοολούχο διάλυμα καθαρισμού χεριών (70% αιθανόλη)
- χαρτομάντιλα
- προστατευτικές μάσκες προσώπου
- γάντια μιας χρήσης
- θερμόμετρο σώματος
- σακούλες απορριμμάτων
- υγρά απορρυπαντικά καθαρισμού επιφανειών

7. Ιχνηλασιμότητα

Για τους σκοπούς των δράσεων προστασίας της δημόσιας υγείας, η διεύθυνση του ξενοδοχείου οφείλει να τηρεί αρχείο :

1. των μελών προσωπικού στο οποίο να αναφέρεται ο χώρος εργασίας διακίνησης τους εντός του ξενοδοχείου
2. όλων των ατόμων που διέμειναν στο ξενοδοχείο/ τουριστικό κατάλυμα: -όνομα, εθνικότητα, ημερομηνία άφιξης και αναχώρησης, στοιχεία επικοινωνίας (διεύθυνση, τηλέφωνο, e-mail), δωμάτιο όπου διέμεναν, ώστε να καθίσταται δυνατή η επικοινωνία με τις στενές επαφές τυχόν κρούσματος COVID-19, που ενδέχεται να ταυτοποιηθεί εκ των υστέρων.
3. Των εξωτερικών συνεργατών/επισκεπτών που εισήλθαν στο ξενοδοχείο είτε για εργασία (η οποία να καταγράφεται που ακριβώς και πότε έγινε) είτε για συνάντηση με συγγενικό ή φιλικό πρόσωπο που διαμένει ή εργάζεται στο ξενοδοχείο/ τουριστικό κατάλυμα (να καταγράφονται τα ονόματα, χώροι που επισκέφθηκαν και πότε).

Η διεύθυνση του ξενοδοχείου/ τουριστικού καταλύματος θα μεριμνά επίσης για την διακριτική παρακολούθηση των φιλοξενούμενων ατόμων για την πιθανή παρουσίαση εμφανών συμπτωμάτων γρίπης, και εκεί όπου απαιτείται θα μεριμνά για την λήψη όλων των δεόντων μέτρων παρεμπόδισης της εξάπλωσης του κορωνοϊού COVID-19, ως αυτά προβλέπονται στα σχετικά Διατάγματα του Υπουργού Υγείας.

8. Αντιμετώπιση ύποπτου/Επιβεβαιωμένου κρούσματος

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ύποπτο/επιβεβαιωμένο κρούσμα, το προσωπικό θα πρέπει να διατηρήσει την ψυχραιμία του και να ενημερώσει άμεσα την γραμμή του πολίτη της Υπηρεσίας Ασθενοφόρων στο τηλέφωνο 1420 (24ωρο) δίνοντας τις πιο κάτω πληροφορίες:

1. Όνομα και Επίθετο
2. Χώρα Προέλευσης
3. Αρ. Διαβατηρίου

4. Ημερομηνία Άφιξης στο Ξενοδοχείο
5. Συμπτώματα ασθενούς
6. Αριθμός Δωματίου και διεύθυνση Ξενοδοχειακής Μονάδας.

Κατά την παρουσία του ασθενούς στους χώρους του καταλύματος και μέχρι την μεταφορά του σε Ιατρικό Κέντρο, θα πρέπει:

1. Να ενημερωθεί ο ασθενής ότι είναι καλύτερο όπως παραμείνει στο δωμάτιό του με την πόρτα του δωματίου κλειστή μέχρι την άφιξη της Ιατρικής Ομάδας.
2. Σε ασθενή που εμφανίζει συμπτώματα λοίμωξης αναπνευστικού (πυρετό και βήχα ή δύσπνοια) χορηγούνται άμεσα απλή χειρουργική μάσκα και χαρτομάντηλα. Εάν δεν επιθυμεί την παραμονή του στο Δωμάτιο του θα πρέπει να του υποδειχθεί άλλος απομονωμένος χώρος.
3. Αν υπάρχει συνοδός του ασθενούς, που επιθυμεί να μείνει κοντά του για να τον φροντίζει (π.χ. σύζυγος), πρέπει να χορηγηθεί στο συνοδό απλή χειρουργική μάσκα και να του συστηθεί να πλένει τα χέρια του, κάθε φορά που έρχεται σε επαφή με εκκρίσεις του ασθενή (π.χ. σάλιο) και οπωσδήποτε πριν ο συνοδός αγγίξει το πρόσωπό του ή φάει ή πιει.
4. Θα πρέπει να δοθούν οδηγίες στο προσωπικό να αποφεύγεται η είσοδος στο δωμάτιο του ασθενούς, αν δεν υπάρχει σημαντικός λόγος. Αν παρουσιαστεί ανάγκη, ένα μέλος προσωπικού του ξενοδοχείου συνιστάται να ασχολείται κατά αποκλειστικότητα με τυχόν ύποπτο κρούσμα. Με αυτόν τον τρόπο ελαττώνεται ο αριθμός των μελών προσωπικού, που εκτίθενται στο λοιμώδη παράγοντα.
5. Ο χρησιμοποιημένος προστατευτικός εξοπλισμός (απλή χειρουργική μάσκα, γάντια) πρέπει να απορρίπτεται σε κάδο και σε καμία περίπτωση να μην ξαναχρησιμοποιείται.
6. Μετά την απόρριψη του προστατευτικού εξοπλισμού πρέπει τα χέρια να πλένονται καλά με νερό και σαπούνι. Τονίζεται ότι η χρήση γαντιών δεν υποκαθιστά το πλύσιμο των χεριών, το οποίο και αποτελεί σημαντικότερο μέσο πρόληψης.
7. Όλες οι ενέργειες θα πρέπει να γίνονται με ψυχραιμία, με ηρεμία και με σεβασμό στα προσωπικά δεδομένα του ασθενούς.

Σε περίπτωση μεταφοράς του ασθενούς θα πρέπει να γίνει καθαριότητα και απολύμανση του δωματίου ως ακολούθως:

Να απολυμανθούν οι χώροι της μονάδας στους οποίους διακινήθηκε / εργάστηκε το εν λόγω άτομο από εγκεκριμένη εταιρεία, σύμφωνα με τα πρωτόκολλα και τις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν εκδοθεί από το Υπουργείο Υγείας, σύμφωνα με το προαναφερόμενο Διάταγμα Αρ.15 ημερομηνίας 10/04/2020 και παρατίθενται στην Ιστοσελίδα <https://www.pio.gov.cy/coronavirus/info.html>. Σημειώνεται ότι το πιστοποιητικό απολύμανσης και ο Αριθμός Άδειας του απολυμαντικού που χρησιμοποιήθηκε θα πρέπει να υποβληθεί στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας.

Συστήνεται επίσης,

1. Καλός καθαρισμός των επιφανειών, που άγγιξε συχνά ο ασθενής, όπως πόμολα, επιφάνειες της τουαλέτας κ.λ.π., ιδίως αν οι επιφάνειες είχαν μολυνθεί με βιολογικά υγρά.
2. Το προσωπικό καθαριότητας συνιστάται να χρησιμοποιεί απλή χειρουργική μάσκα, γάντια και αδιάβροχη ρόμπα μιας χρήσης. Για όσο χρόνο εργάζεται, το προσωπικό καθαριότητας δεν πρέπει να αγγίζει με τα χέρια του το στόμα, τη μύτη ή τα μάτια του, να καπνίζει ή να τρώει.
3. Μετά την αφαίρεση των γαντιών είναι απαραίτητο το καλό πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι. Τονίζεται ότι η χρήση γαντιών δεν υποκαθιστά το πλύσιμο των χεριών, το οποίο και αποτελεί το σημαντικότερο μέσο πρόληψης.
4. Οι υφασμάτινες επιφάνειες (πχ ταπετσαρίες επίπλων) πρέπει να καθαρίζονται με συσκευή ατμού (θερμοκρασία > 70°).

---

27 Μαΐου 2020